

[Peder Christensen.]

søgsmejeri, udtalte ved et møde i Aalborg Amts Mejeriforening den 29. september i år:

„De store centralmejerier, som man har i Sverige, passer ikke for danske forhold.

Vi bør ikke lave vore mejerier større end 5—6, allerhøjest 10 mill. kg årlig.“

Da vi før krigen var oppe i nærheden af 4 mill. kg mælk for et gennemsnitsmejeri, og da forsøgslaboratoriets fodringseksperter både i radio, i presse og på møder har udtalt, at vi kan forøge udbyttet af vore køer med mindst 30 pct. alene ved en mere hensigtsmæssig fodring og pleje, så kan vi når som helst komme op på 5—6 mill. kg mælk for et gennemsnitsmejeri. Vore største mejerier lå før krigen i nærheden af 10 mill. kg.

Den højtærede minister kunne med samme ret og med samme argumenter fremsætte lovforslag om billige statslån til sammenlægning af mindre landbrug, og har han brug for udtalelser af ledende landmænd til støtte for et sådant lovforslag, kunne de antagelig også fremskaffes, f. eks. fra Tolvmandsforeningerne. Teoretisk set vil man kunne drive en herregård mere rationelt end et husmandsbrug. Den store gård kan bedre magte en virkelig teknisk uddannet ledelse og kan bedre magte de tekniske hjælpemidler og bedre udnytte disse, men når den ene mand, lederen, på en stor gård skal til at tilrettelægge og tænke for 20—30 eller flere, så viser det sig i reglen, at husmændene, selvom de ikke har den samme uddannelse og ikke har de samme tekniske hjælpemidler, alligevel klarer sig overfor den store gård, idet de hver især gør en selvstændig indsats.

Der vil ikke blive gjort den personlige indsats i de store centralmejerier, med en direktør og nogle mere eller mindre faguddannede medhjælpere, som i de mindre mejerier med hver sin mejeribestyrer. Det er også af overordentlig betydning for uddannelsen af vore mejerister, at de har en mejeribestyrerplads at stile imod. Når dansk mejeribrug står så højt, som det gør, så skyldes det ikke mindst de mange mejeribestyreres dygtige personlige indsats.

Venstre er ikke modstander af rationalisering indenfor mejeribrug, tværtimod. Der sker jo også i høj grad en rationalisering i disse år. For en tid siden kunne mejerikontoret oplyse os om, at der i det sidste år var sket en nyinvestering i mejeribrug for 21 mill. kr. Det vil altså sige, at denne rationalisering i høj grad er i gang, og når den ikke er blevet større, skyldes det udelukkende materiale-mangel. Det har væ-

ret meget vanskeligt i 1947—48 at få tilladelse til at bygge, og det har været endnu vanskeligere at fremskaffe mejerimaskiner. Det, vi ikke vil være med til, er, at man ved statens midler animerer til en udvikling, hvorom sagkundskaben er uenig, fordi man ikke har fået problemerne undersøgt til bunds. I stedet for at foretage disse undersøgelser, som den sagkyndige kommission foreslår, vil man nu give billige statslån til sammenlægning af mejerier, medens man, hvor man ønsker at rationalisere de bestående mejerier, ikke kan få disse lån. Man har ingen pålidelige undersøgelser at henholde sig til — og så skal der skønnes. Efter lovforslagets § 2 drejer det sig om en sammenlægning af mejerier:

„således at de får den efter lokale forhold driftsøkonomisk bedste kapacitet“.

Hvem skal skønne, hvad der er den mest hensigtsmæssige størrelse? Er det de pågældende mejerikredse, er det mejeriernes fællesorganisation, eller er det den højtærede minister? Den højtærede minister har talt om, at det er mejeriernes fællesorganisation, der skal sige god for disse sammenlægningsprojekter. Vil den højtærede minister forpligte sig til at bevilge lån til alle de projekter, fællesorganisationen godkender?

Dersom man vil fremme investeringen i landbruget, kan der nok findes andre og bedre veje at gå. Det at spare landbruget for en udgift er bedre end at yde det tilsvarende beløb i tilskud, som landbruget selv må betale i form af skatter, hvorved landbruget kun når at få statsadministrationen ind som kontrolerende og fordyrende led.

Jeg skal derefter vende mig mod den højtærede ministers påstand om, at lovforslaget er fællesorganisationens, og at såvel De samvirkende danske Husmandsforeninger som De samvirkende danske Landboforeninger har støttet det. Det er muligt, at den højtærede minister har haft grund til at tro dette, men hvorledes er de faktiske forhold?

På De samvirkende jydsk Landboforeningers delegeretmøde i Aarhus den 7. oktober udtalte formanden, det ærede medlem hr. Hans Pinstrup:

„De samvirkende danske Landboforeninger har ikke støttet dette lovforslag.“ De samvirkende danske Husmandsforeninger havde årsmøde i de samme dage, som dette lovforslag blev forelagt. Dersom man på forhånd havde givet forslaget sin tilslutning, kunne der jo have været grund til at